

Supplerende oplysninger om posthuset på Fejø, der aldrig blev bygget.

I min afhandling om Fejøs posthuse og forholdene omkring dem i perioden 1874-1919 omtaler jeg indledningsvis det tegningsgrundlag, som den senere kendte arkitekt Martin Nyrop (fra bl.a. Københavns Rådhus) udarbejdede i 1874, mens han var studerende.

Jeg studsede over, hvorfor en studerende uden baggrund i forholdene på en lille ø som Fejø, kunne gennemtænke et bygningsværk, som på en gang rummede posthus, fængsel og privatbeboelse.

Det lykkedes mig ikke at finde svaret på dette spørgsmål – og bygningen blev aldrig opført.

I sammenhæng med andre studier over Fejøs fortid tror jeg, at jeg har fundet en plausibel begrundelse for, hvordan tegningerne er opstået. Og den nye viden ikke blot indikerer, men sandsynliggør, at det var et progressivt forslag, den unge Martin udarbejdede. Ideen til det kom nok ikke fra ham alene, men var påvirket af begivenheder og ophold, som Martin har haft på øen i begyndelsen af 1870'erne.

Centralt i dette ophold står birkedommer Christoffer Krabbe (1871-1876). Gennem sin hovedfunktion havde han også at gøre med birkets kriminelle. Han måtte afsige de nødvendige domme, og han måtte sikre overbringelse af de domfældte til Nakskov, Maribo og Saksøbing arrester. Ansvar for at overførslen skete, var en væsentlig opgave, hvor et kiks i leveringen af en afsoner til arresten kunne have betydelige følger for den ansvarlige birkedommer i det senere karriereforløb.

Dertil kom, at udbygning af det lokale postvæsen netop i disse år var i sin vorden. Det vidste birkedommeren fra sin anden del af tilværelsen som folketingsmedlem.

Det var sammentænkningen af disse to centrale offentlige funktioner, som Krabbe udviklede, og som han viderebragte til den unge Martin.

Men så hvorfor netop ideen til Martin? Her ligger nøglen til forståelsen for de flotte tegninger.

Martin kom på øen som et familiemedlem – måske lidt langt ude, men dog alligevel ikke. Familieskabet knytter sig til birkedommerens moder Wilhelmine Nyrop, hvis broder Christopher Nyrop havde sønnen Martin. Så enkelt var det!

De to personer Christoffer Krabbe (født 1833) og Martin Nyrop (født 1848) er således fætre, og det er nok med udgangspunkt i dette forhold, de har dyrket personlig omgang med hinanden og i denne sammenhæng, at den erfarne, yderst velkvalificerede birkedommer har kunnet udøse sine kreative tanker til den unge studerende, der fluks viderebragte disse i det meget spændende materiale med tegninger om det kombinerede posthus og fængsel.

Odense, den 20. september 2006

Arne Fredens